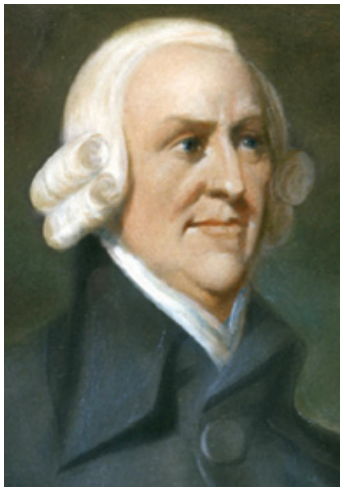
Smith Adam (1723-1790) :)

Škótsky filozof, etik a sociológ, zakladateľ modernej politickej ekonómie.

Je autorom knihy *Pojednanie o podstate a pôvode bohatstva národov*, známej aj pod skráteným názvom *Bohatstvo národov*, ktorá bola jedným z prvých pokusov o analýzu historického vývoja priemyslu a obchodu v Európe. Stála pri zrode ekonómie ako modernej akademickej disciplíny a poskytla logické zdôvodnenie voľného obchodu a kapitalizmu. Smith bol tvorcom nových teórií v dobe, v ktorej žil. Hlavnou myšlienkou Smithovej teórie bol fakt, že štát by do ekonomiky vôbec nemal zasahovať. Presadzoval teóriu nazývanú aj neviditeľná ruka trhu, ktorá dáva odpoveď na základné ekonomické otázky.

Ťažiskom *Bohatstva národov* je myšlienka, že voľný trh, hoci vyzerá chaoticky a neviazane, je v skutočnosti vedený k výrobe správneho množstva a druhov statkov takzvanou „neviditeľnou rukou“. Ak sa vyskytne nedostatok nejakého statku, vzrastie jeho cena, čo motivuje výrobcov produkovať viac tohto druhu statku, a tak sa samovoľne vyrieši jeho pôvodný nedostatok na trhu. Väčšia konkurencia medzi výrobcami a väčšia ponuka zasa vedú k zníženiu ceny produktu na úroveň jeho produkčných nákladov, čo je takzvaná „prirodzená cena“. Smith veril, že hoci sú ľudia často vedení lakomstvom a sebeckými pohnútkami, konkurencia na voľnom trhu pôsobí v prospech spoločnosti ako celku. Predsa si však zachovával ostražitý postoj voči obchodníkom a bol proti vytváraniu monopolov.

Smith energicky napadol zastarané vládne reštrikcie, ktoré podľa jeho názoru bránili expanzii priemyslu. Zaútočil na väčšinu foriem vládnych zásahov do ekonomického procesu, vrátane ciel. Odsudzoval ich ako hlavné príčiny neefektívnosti a vysokých cien v dlhom období.

Smith sám kritizoval množstvo praktík, ktoré sa neskôr začali spájať s kapitalizmom (napríklad moc a vplyv veľkých podnikov a dôraz na kapitál na úkor práce).

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania